

jai a tavaszi tárlaton ugyanazok a művészek lesznek, a kik a téli tárlaton zsűritagok voltak, és pedig a festők részéről: *Benczur Gyula, Bosznay István, Éder Gyula, Körösfői-Kriesch Aladár, Kézdi Kovács László, Knopp Imre, Nádler Róbert, Pentelei Molnár János és Vastagh Géza*; a szobrászok részéről: *Bezerédj Gyula, Gách István, Pongrácz Szigfrid és Zala György*. Az építészek részéről: *Hiekisch Rezső, Lajta Béla, Scheiber Miklós és Vágó József*. — *Keményfi Jenő* festőművész gyűjteményes kiállítást rendez *Aradon* az ottani műpártolók meghívására. Az érdekes kiállítás, a mely magában foglalja a művész sok nagybecsű vásznát, vasárnap, november 24-én nyílik meg ünnepiesen.

* **(Tudományos élet.)** A *Heraldikai és Genealógiai Társaság* november 28-án, csütörtökön délután öt órakor a Nemzeti Múzeum üléstermében igazgatóválasztmányi ülést tart, melynek tárgysorozata a következő: A Habsburg családi típus kialakulásáról. Fölolvassa *Holub József*. Folyó ügyek: Új tagok választása. Három igazgatóválasztmányi tagsági hely betöltése és levelezőtárgyak választása. Előterjesztés a Nemzetiségi Zsebkönyv ügyében. Pénztárosi jelentés. Számvizsgáló-bizottság kiküldése. Esetleges indítványok. Az igazgatóválasztmányi tagsági helyekre és a levelező tagságra az ajánlatot november 27-éig írásban, két igazgatóválasztmányi tag által aláírva kell beadni a titkári hivatalhoz.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

Budapest választ.

— A szavazás eredménye. —

Ma, a községi választás második napján nem változott lényegesen a helyzet képe. Az unalom és közöny medréből ma sem csapott szét valami élettelsebb és szabadabb mozgalom hulláma, s el lehet mondani, hogy némelyik kerületben nem is *választás* volt ma, hanem sokkal kényelmesebb és egyszerűbb *kinevezés*, melyhez a fölvonuló polgárság inkább csak a látszatot, mint a tartalmat adta meg.

Mindössze azt az öröndetes tényt jegyezhetjük föl, hogy ezuttal több választó élt polgári jogával, mint a megelőző évek során. Az emberek mintha kezdenének jobban törődni a köz hajával, melynek a saját bajuk, megélhetésük nehézsége, terheik elviselhetetlen volta az összetevő ereje. Az a nagy eredő-erő, az egész választópolgárság megmozdulása azonban most sem következett el. Az a néhány ezer választó tehát, a mennyivel több most leszavazott, mint például 1909-ben, döntő befolyást még nem bírt gyakorolni a klikkek számításának megzavarására, de már komoly tünet, a mivel jó lesz számot vetnie azoknak, a kik a közvélemény megnyilatkozásától eddig függetlennek tudták magukat és így is irányították a Városháza politikáját.

A választás eredményéből az derül ugyanis ki, hogy 1909-cel szemben, a mikor csak 18.923 polgár érvényesítette szavazatát, az idén 21.644 szavazatot adtak le, a mi bár szerény, de szimptomatikus eredménye annak, hogy a községi élet iránt fokozódik a polgárok érdeklődése. A választás többi adatának nyilvánosságra jötte után érdemes lesz majd összehasonlítani azt az arányt is, a mi 1909-ben és most volt a klikkek és a velük szemben szervezkedett ellenzék szavazata közt.

A szavazás részletes statisztikája még a következő számokat adja (A mai eredményt az 1909-iki-vel összehasonlítva): *I. kerület* 2364 (+ 573), *II. kerület* 1325 (+ 145), *III. kerület* 1832 (+ 292), *IV. kerület* 1250 (— 45), *V. kerület* 1307 (— 141), *VI. kerület* 3113 (+ 414), *VII. kerület* 4728 (+ 702), *VIII. kerület* 2338 (— 338), *IX—X. kerület* 3387 (+ 1219). E szerint most az I., II., III., VI., VII. és IX—X. kerületekben *többet szavaztak*, mint 1909-ben, a IV., V. és a VIII. kerületekben azonban *alább hagyott a polgárságnak a községi ügyek iránt való érdeklődése*.

Sok tanulságot meríthet magának a mostani szimptomákból a Városháza kívül szervezkedő ellenzék. Megtanulhatja belőle, hogy a főváros községi élete fordulópont előtt áll és a passzív választóelem megmozdulását tervszerűen kell jövőre beilleszteni számítása keretébe. Ellenzéki mozgalom alatt azonban nem azt értjük, a mely csaknem az utolsó órában, lehetetlen névsorral hevenyészett s igen kis kört érdeklő programmal, antipatikusan durva alkalmi nyomtatványokkal az alacsonyrendű, nem a Budapest székesfővárosi, hanem a kutyabagosi választó mozgalom fegyvertárát alkalmazza. El-

lenzéki szervezkedés csak úgy lehet szimpatikus és célravezető, ha *kerületközi szervezetet* létesítve a kerületek közös értekezletén *egységes városgazdasági és városfejlesztő programot dolgoz ki* a gyakorlati propaganda céljára. Ennek a programnak ki kell lépnie az apró és kicsinyes kerületi érdek utvesztő-iéből; nagylelkűnek, belátásosnak és fölényesnek kell lennie, mert ha nem bír megütni hódító és nagy szempontokat, ha megmarad a kortesfrázis, a kortesvers, az apró fogások és a kortesszinvonal bírodalmában, se rokonérzésre, se diadalra nem számíthat. De nem is okos dolog a kerületi célok körül egyoldaluan és szűkkebűen csoportosulni, mert a kerületeket, ha közvetve is, de csak olyan városi politika fejlesztheti egészségesen, a mely az *egész főváros egyetemes életérdekeit* szolgálja.

A szervezkedő kerületközi ellenzéknek az legyen aztán a legelső tennivalója, hogy huzza ki a mai községi választásnak azt a méregfogát, mely egyik-másik klikk-főnök súlyos inkompatibilitásában gyökerezik. Ma ugyanis, például a kereskedőelem épp úgy följegyzí magának a választás napját, mint — a váltólejáratot. A választásról el nem maradna, mert jaj neki, ha szavazatával fegyverezett voltát meg nem bizonyítja. A legközelebbi adókivetésen ugyanis előkerül az a bizonyos fekete könyv, melybe a távolmaradókat följegyzik, azokkal együtt, a kik vakmerően a klikk ellen mertek szavazni. A kereskedő adójának megállapítása ugyanis igen elasztikusan történhetik. Fizethet a Rákóczi-ut kereskedője normális adót, de fizethet annál kevesebbet — esetleg 1000 koronával is többet. A döntés az adókivető-bizottság fölfogása szerint idomulhat és fölháborító, hogy ebben a bizottságban az adókivetés könyörtelen ostorával azok sujthatnak végig a kereskedő egzisztenciáján, — a kik fölött viszont a kereskedőnek kell választásról-választásra ítéletet mondania.

A törzs-szervezet másik hatalmas fegyvere a hitelnuyítás. A banküzlettel karonfogva dolgozó törzs-szervezet ugyanis a megszorult választóknak apró kölcsönt nyújt két kezessel s ilyen módon néhány ezer embert hoz függő viszonyba azokkal a célokkal szemben, a miknek a megvalósítását a klikkuralom maga elé tüzi. A hitelnuyításnak mindent lekötő szervezetén alapul azután az a hatalom, a mi a klikk szűk látóköréből és önös érdekéből alkotja meg a maga programját. És az egészben az a legfölháborítóbb, hogy ezek az elemek, a melyek veszedelmeztenek a főváros gazdasági életének egészséges vitelét, a közgyűlés tárgyalásának színvonalát és Budapestnek nagyobb, intelligensebb szempontok után igazodó haladását, bankintézetükben oly tökével verik békóba a kerület független megnyilatkozását, a mely tökével *egy százalékos kamatvesztéssel maga a főváros „gyümölcsötlet” náluk!* Ma ennek a cirkusz-viciózusnak fojtogató polipkarjában vergődik Budapest egész jövődjéje s ha ezt, valamint az adókivetésnél mutatkozó súlyos inkompatibilitást nem orvosolják, addig a főváros megmarad a krájlzer eszű, krájlzer ösztönű és krájlzer célok után menő emberek hálójában és olyan segítő-csapatot adnak a közgyűlés hivatott vezéreinek, a mely ereje tudatában maga akar dirigálni, a helyett, hogy alárendelné magát a mélyebb és tisztultabb belátásnak.

A választómozgalom mai döntő ütközetéről szóló tudósításunkat itt adjuk a kerületek sorrendjében:

I. kerület.

A választást ma is reggel nyolc órakor kezdték meg. A választási helyiség körül nagy volt az élénk-ség: sok bérkocsi, fogat és néhány autó szakadatlanul szállította a választókat. Délig leszavazott 1670 választó s ezek közül ma is, mint tegnap: kétharmada a szabad polgári párt listájával. Délután hangosabbak voltak már a kortesek és az utca népe is érdeklődéssel állta körül a krisztina-téri iskolát, a hol a választás folyt, úgy hogy a villámos e helyen csak lépésben közlekedhetett. Este felé kínos incidens történt. Egy fiatalember szavazott le: átadta igazolványát az elnöknek, a mely ifj. *Fekete Károly* névre szölt. Az elnök már átvette tőle a szabadpolgár-párti szavazó cédulát és már az urnához akarta sülyesztetni, a mikor a szövetszett pártok egyik embere föl pattant:

— Ez nem Fekete Károly! Én ösmerem Fekete Károlyt!

A szövetszett pártok bizalmi emberei rögtön óvást tettek és az elnök kérdezni kezdte a szavazót lakása, kora s foglalkozása felől, mire az za-

vartalan hebegett és végre megvallotta, hogy ő nem Fekete Károly, valaki odaadta neki az igazolványt és a listát, hogy szavazzon. Az elnök jegyzőkönyvbe vétette az incidenst és átadta a fiatalembernek a rendőrségnek. Az erősködött, hogy neki Horváth könyvkereskedő adta át az igazolványt, le is írta annak az urnak a ruháját, sőt *Fésüs György* és *Szász Lajos* rendőrellenőrököt két bizalmi emberrel együtt bevezette a szövetszett párt egyik irodájába és ott *Horváth Jenőre*, a párt egyik vezérére mutatott:

— Ez az ur vett rá arra, hogy szavazzak az igazolvánnyal, melyet a listával együtt átadott.

A rendőrség megállapította, hogy a fiatal ember *Sterényi Károly* 24 éves, fehérvári születésű asztalossegéd és a főkapitányságra kísérte. A Szabad polgári párt emberei méltatlankodva tárgyalták ezt az incidenst, melynek nyilvánvaló célja az ő pártjuk kompromittálása volt, azért adta át Horváth Jenő, az ellenzék főembere az ellenzéki irodában a Szabadpolgári listát és azért leplezték le a szavazáskor. De a fogás rosszul sült el és maguk a szövetszett párti emberek, főleg a tisztviselő pártbeliek is fölháborodtak a dolgon, mire Horváth Jenő, a ki egy kis lágymányosi frakció vezére, eltűnt a választás színhelyéről. Este 8 órakor *Szigethy János* elnök berekesztette a választást, mire a szövetszett pártok részéről *Egan Ede* vasuti főfelügyelő, a Szabadpolgári párt részéről *Platthy György* dr. ügyvéd megköszönte az elnök pártatlanságát és a szavazatszedő küldöttség fáradozását. *Leszavazott összesen 2364 választó*, ebből 1540 a Szabadpolgári párt listájával, 824 a Szövetszett pártok listájával. A szavazatok összeolvasása azonnal megkezdődött.

II. kerület.

A tegnapi csönd mára is megmaradt. Ma délig kétszáz második kerületi polgár élt alkotmányos jogával s ezek közül csak husz érvényesítette jogát a szabad polgári párt javára. A polgárság körében visszatetszést keltett, hogy az első kerületiek elvették és az ötödik kerületnek juttatták egy virilistájukat. Az illető virilista már több mint huszonöt éve volt második kerületi fővárosi bizottsági tag, s most kibukott. Itt délelőtt tízenegy óráig 880 választó szavazott, közte 210 ellenzéki. Fél egykor 895 volt az összes szavazatok száma. A szavazás lezárásáig leadtak *összesen 1325 szavazatot*, melyből a községi polgári párté az abszolút többség. Az eredményt holnap délelőtt kilenc órakor hirdetik ki.

III. kerület.

Az itteni demokrata-párt ma *szavazólapjainak a színét megváltoztatta*, mert a másik párt éppen olyant osztogatott. Délután vonult föl a szőlősgazdák testülete, néhány száz választó, a kik *Huszár Károly* községi ellenzéki pártjára szavaztak. Egy óráig 1206 szavazatot adtak le. Ebben a kerületben *összesen 1832-en szavaztak le*, közte 1297-en demokrata, 504-en függetlenségi listával. Tiszta törlétsnéküli lista a demokratáknál 870, a függetlenségiéknél 291 darab volt.

IV. kerület.

A Sasok földult fészkeben, melyből a fiókák kitelepítették magát az alapítót, csöndes elmulás lett *Polónyi Géza* mandátumának sorsa. A cserbenhagyott egykori vezér, a ki valaha a főváros életét mozgatta, városházi uralmának utolsó morzsájából is kifogy a mostani választáson. Ő volt az egyetlen a régi vezérek közül, a ki makacsul ellenállott a nála újabb, frissebb világ terhódításának, most végképp letűnik arról a porondról, a hol magára hagyva, oly szenvedelmesen mérte össze fegyverét *Vázsonyi táborával*. Délelőtt tízenegy óráig itt 787 választó adta le szavazatát, fél egy óráig pedig 873. Leadtak *összesen 1250 szavazatot*, közte 797 darab tiszta listáját az Egyesült Belvárosi Pártnak.

V. kerület.

A szavazás rendben megy és vidáman. Pontban déli tízenkettőfél órakor szavazott le az ezredik választó. Félegykor 1058 volt a szavazatok száma. Nyolc óráig *1307 szavazatot adtak le*. Lezáráskor Nagy Andor köszönetet mondott *Bródy Samu* dr. elnöknek a választás példás és igazságos vezetéseért. A szavazatok összeszámlálásához féltíz órakor fogott hozzá a bizottság.

VI. kerület.

Vázsonyi Vilmost, a ki meglátogatta a választás színterét, nagy ovációval fogadták. Déli 11 óráig 1894 szavazatot adtak le, félegyig pedig 2255-öt, a mi a választók bizalmának spontán megnyilatkozásául tekinthető a vezér közérdekű törekvéssel szemben. Ellenzéknek ugyanis itt semmi komoly nyoma s ha mégis leszavaz a polgárság, ez nem annyira szükség, mint inkább manifesztáció. Egy óráig 2318-an szavaztak le. Itt *összesen 3113 szavazatot adtak le*. A szavazatok összeszámlálásához féltíz órakor fogtak hozzá.

VII. kerület.

Ma már egyedül Ehrlichéké a csatatér. Az ellenzék földadta itt a küzdelmet, bár körülbelül 500 szavazatra tett már szert és a mai végső mérkőzésben is kétségtelenül előnyomult volna. A vezérek